

Gemeente Heiloo

Deelvoorstel C

Voorstel ontwikkeltraject kwaliteit bestuurlijke besluitvorming

Vastgesteld door de gemeenteraad op 7 Juli 2025

Inleiding

De gemeenteraad van Heiloo heeft tussen juli 2024 en februari 2025 een bestuurskrachtonderzoek laten uitvoeren. Dit onderzoek is gedaan om te toetsen of de gemeente nu en in de toekomst voldoende bestuurskrachtig is om maatschappelijke opgaven het hoofd te kunnen bieden. Het onderzoek is uitgevoerd door Partners+ Pröpper. Een begeleidingscommissie met een afvaardiging vanuit de gemeenteraad van Heiloo heeft het onderzoek deze maanden begeleid. Op 6 maart 2025 is het eindrapport "Gemeente Heiloo Bestuurskrachtontwikkeling" opgeleverd. Uit het onderzoek blijkt dat de gemeente Heiloo onvoldoende bestuurskrachtig is om de uitdagingen van de toekomst aan te kunnen. Op 15 april jl. heeft in een raadscommissie de behandeling van het rapport plaatsgevonden.

Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad van Heiloo besloten om het college een opdracht te geven een onderzoekskader op te leveren, uiterlijk 1 juli, voor een objectieve verkenning naar drie bestuurlijke toekomstscenario's;

- Bestuurlijke fusie met een of meer BUCH-gemeenten
- Voortzetting samenwerking binnen huidige BUCH-organisatie
- Volledig zelfstandig doorgaan als gemeente Heiloo

De gemeenteraad heeft het college de opdracht gegeven om met betrokkenheid en regie van de begeleidingscommissie Toekomst van Heiloo dit traject vorm te geven. De begeleidingscommissie heeft bouwstenen aangeleverd voor dit traject. De raad behoudt de eindverantwoordelijkheid voor de besluitvorming.

Naast het onderzoekskader kreeg het college ook de opdracht om een communicatie- en participatietraject voor te bereiden voor de verkenning van de toekomstscenario's, te starten voor de zomer van 2025. Bovendien ontving het college de opdracht om uiterlijk 1 juli een voorstel op te leveren voor het faciliteren – in samenwerking met de griffie – van een traject voor raad en college gericht op kwaliteitsverbetering van de bestuurlijke besluitvorming.

In dit deel voorstel vindt u het

Voorstel ontwikkeltraject kwaliteit bestuurlijke besluitvorming voor raad en college

C Voorstel Ontwikkeltraject kwaliteit bestuurlijke besluitvorming

De gemeenteraad geeft het college de opdracht een voorstel uit te werken voor een traject gericht op het versterken van bestuurlijke besluitvorming. Gericht op de samenwerking tussen raad en college. Centraal in het traject moet volgens de raad staan: kwaliteit, transparantie, heldere rollen, opdrachtgeverschap en onderlinge omgangsvormen.

Ook wordt door de raad gevraagd naar raakvlakken tussen de aanbevelingen over de bestuurlijke aansturing uit het bestuurskrachtrapport en het eerdere onderzoek van Teunisse.

Het gaat in het ontwikkeltraject nadrukkelijk om de opdrachtgevende rol van het gemeentebestuur en niet om de interne werkwijze van de ambtelijke organisatie.

Doel van het ontwikkeltraject :

Het verbeteren van de kwaliteit, transparantie en effectiviteit van het bestuurlijke besluitvormingsproces door:

- Verduidelijken van de rollen van raad en college: kaderstellend, controlerend, uitvoerend
- Versterking van de kaderstellende en opdrachtgevende rol van de raad
- Heldere procesafspraken over de voorbereiding, agendering en bespreking van besluiten
- Verbetering van de kwaliteit van informatievoorziening en voorstellen vanuit het college
- Professionalisering van beide bestuurslagen
- Bevorderen van wederzijds begrip en samenwerking.

Kernprincipes:

1. De raad stelt kaders – het college voert uit.
2. Het college bereidt besluiten voor – de raad stelt deze bij of keurt ze goed.
3. Controle is constructief en gebaseerd op vooraf gestelde maatschappelijke doelen en opgaven.
4. Vroegtijdige betrokkenheid van de raad bevordert kwaliteit en draagvlak.
5. Open communicatie en duidelijke agendering zijn sleutelvoorwaarden.

Aandachtspunten in het ontwikkeltraject

Raad:

- Rolreflectie: kaderstelling, controle, volksvertegenwoordiging
- Doelen stellen en sturen op maatschappelijke opgaven
- Opdrachtgeverschap
- Informatievragen van raad scherp formuleren

College:

- Voorstellen opstellen vanuit maatschappelijke doelen en vraagstukken
- Rekening houden met politieke gevoeligheden
- Opdrachtnemerschap richting raad

Hoofdvraag in het ontwikkeltraject:

Wat is er nodig in de rollen van de raad en het college en in hun onderlinge samenwerking, om tot betere bestuurlijke besluitvorming te komen?

Het college stelt voor, in samenwerking met de griffie:

- Jasper Loots, de opdracht te geven raad en college te begeleiden bij het vormgeven van dit ontwikkeltraject, dit uit te voeren met de huidige gemeenteraad tot de verkiezingen in een eerste verkennende bijeenkomst en drie vervolgbijeenkomsten. Op basis van de resultaten een overdrachtsdocument aan te bieden aan de nieuwe gemeenteraad. Gezien de beperkte tijd heeft het college samen met de griffie alvast een verkenning gedaan wie deze opdracht goed kan uitvoeren en is uitgekomen bij Jasper Loots. In de bijlagen 3, 4, 5 en 6 staat nader uitgewerkt welke invulling Jasper Loots voorstelt.
- Samen met raad en college de vraagstelling, invulling en op te leveren resultaten van het ontwikkeltraject nader te bepalen in een eerste verkennende bijeenkomst onder begeleiding van Jasper Loots.

Randvoorwaarden

- Actieve participatie van raadsleden en collegeleden
- Tijd en ruimte in vergaderkalender om sessies in te passen
- Betrekken van de aanbevelingen uit de rapportage over de bestuurskrachtontwikkeling van P+P (elementen van professionele manier van besturen en werken; zie bijlage 7) en het eerdere onderzoek van Teunisse (2023) als het gaat om de bestuurlijke aansturing
- Ondersteuning door griffie en college(staf)
- Interne werkwijze van de ambtelijke organisatie is in deze fase geen onderdeel van het traject